

Publicacions QUINZENAL D LITERATURA: I ART: GIRONA

* * *

La degeneració moral és la malaltia del temps: oposem-hi una regeneració sanitàosa i valenta, i tornarán, per ells mateixos, els temps de les gestes èpiques i dels talents gegantins. No cremen avui am prou ardencia, les tres flames d' Amor, de Fè i de Pàtria, enceses en els nostres altars: sovint tremolen i semblen apagar-se perquè les remou el vent de l' escepticisme.

PONS i GALLARZA,

MESTRE EN GAY SABER.

Núm. 13.

30 Juliol, 1902.

CATALUNYA

El Geni català nasqué en el bressol del Pirinèu i s' alletà als pits de la Relligió Cristiana.

El Cristianisme feu vibrar el cor del Conqueridor i feu llampegar sa mirada que estemordí la terra.

Aquexa misteriosa forsa mogué la èpica ploma del gran Montaner, la ploma del profón filosop i místic en Ramón Llull i feu abismar la pensa de l' Ausias March.

En exa font mística begué i s' assadollà el Geni de la Poesia moderna que ha commogut a tot el món am son estre marvellós.

La Relligió de Crist s' ha empeltat en l' ànima del poble, i ses llegendes i ses cansons estàn amarades d' exa sava que porta la vida: fòu la musa qu' inspirà ses derrerres gestes quan s' imaginava l' ensuperbit Napoleó que tenia prou nervi per ofegar nostra rassa coratjosa.

Catalunya estima al Cristianisme perquè estima la veritat divina, immutable, i defensa i venera els drets d' aquest com defensa i venera ses lleis.

El die que l' esprit modern sotraquejador, ens endemoniés la Pàtria, nostra sa tradició moriria.

I si invoquessim la història per a ressucitar nostra personalitat, desde llurs sepultures ens maleirien nostres avis, guerrers i genis.

El die que Catalunya s' entregués als brassos del Racionalisme, Lliberalisme i Materialisme, síntesis de l' esprit modern, menyspreuant el Cristianisme, l' únicaveritat salvadora del món i de les nacions, am qui s' esposà conscientment i amb entusiasme, no podriem retreure en lloc el nom de nostra volguda mare.

Seriem fills d' una prostituta.

F. VIVER I PUIG.

QUÈLCÓM SÒBRE NATURALISME

I

Mes ben dit: algunes ideies sobre lo qu' es el veritable naturalisme ò realisme, i lo que amb aital nom s' enten avui dia, es lo que 'ns proposem ecsposar, perquè per a fer un estudi sobre aquesta materia, per lleuger que fos, no 'ns creiem pas am prou autoritat.

Seria un bon punt de partida per a tractar aquesta qüestió una eczacta definició del naturalisme ò realisme, pro no 'n tenim cap, perquè, els més entussiastes seguidors d' aquesta escola, pensant am l' eczageració que 'ls domina, ens en donen un concepte tant fals, qu' es precisament lo que 'ns porta com de la ma a distinguir entre el realisme ò naturalisme d' avui dia, que decentment resulta inacceptable, i el naturalisme ò realisme verdader, absolutament compatible am la moral i la bellesa.

La base del naturalisme es indiscutiblement *lo que es*, la realitat de la naturalesa; busqueuhi allí la primera materia artística i am la vostra imaginació decoreula i adorneula com vos plasqui per a ecsteriorisarla i llavors serèu realistes; aquet era el criteri del malaguanyat Ixart.

Emprò els nostres naturalistes, els que axís s' anomenen, dexantse portar de la eczgeració qu' es la nota característica d' aquesta escola, com diu en Revilla, i lo que l' ha de fer caure, no volen consentir la més petita intervenció de la imaginació en la obra artística (parlèm principalment per la literatura) i se limiten a pintar no mes que lo que és, ò be eczagerant sempre, i axò ancara es mes de doldre, una part de lo que és, tot lo que significa solzament materia, ecscluint tot allò que sigui espiritualisme, idealitat.

Axò últim, que, com han convingut tots els crítics, no es mes que la consecuencia del positivisme filosófic que ha dexat sentir la seva influencia en tots els ordres, es precisament lo que més estimen els portaveus d' aquesta tendencia literaria que tenen en Zola per capdevanter, porque descreguts com son i prenent peu de les teories que consideren al home com un ser purament material, diuen terminantment que "tracten de fer am l' home no més qu' ecsperiments" (paraules de dit novelista), ecsplícant els drames

de la vida no mes que com a actes del instint, obres de les passions i efectes de la concupiscencia, subjectan ho tot al criteri materialista, i en una paraula, com ha dit també en Zola, "mostrant i posant de relleu la bestia humana".

Per a aquest fi, no troven en l'home cap d'aquets sentiments íntims, cap d'aquestes delicadeses que mouen el seu cor, ni el fan marxar mai sots l'impuls de qualsevulla de les aspiracions ideials qu'empenyen al esprit humà cap á la perfecció. Per ells no hi ha cap mòvil ni cap acte humà que no vingui determinat per la materia, com les lleis físiques de la ciencia determinen les propietats dels cossos; tot lo que sigui enlairar el vol, apartantse de lo que toquem i veiem, fer sentir cualsevulla emoció que no poguém realment palparla, que no sigui una palpitació de la materia, es fals. I veuse 'n aquí una proba: per la traducció francesa de la novela catalana mes naturalista que s'ha escrit, "La Papallona", d'en Narcís Oller, en Zola va fer una carta-prólec, i fentse càrrec de si l'Oller procedex dels materialistes francesos, diu: "Respecte al marc del cuadro, al tall de les escenes, al modo de colocar els personatjes, potser sí; per l'ànima de ses obres, per la concepció de la vida, nó i mil vegades no... L'Oller es mes que tot un narrador a qui sa propia narració commou, i que porta fins a l'últim extrem l'emoció, ancara que sigui a ecspenses de la veritat".

No tenen doncs els naturalistes *envagés* cap mes aspiració que pintar tot lo que veuen mentres no hi hagi el mes petit rastre d'ideial, i axò els porta cap a buscar originals per a llurs obres allí ont l'home satisfá les passions que mes l'acosten á la bestia, i forjen llurs concepcions en la enclusa mes depravada de la vida; axò per altre part els proporciona el medi de fer ecperiments am l'home, perque dintre d'aquesta esfera d'acció tant degradada "del análissis moral dels personatjes en fan un cas d'ecperimentació fisiológica—com ha dit molt bé un dels millors crítics catalans, en Joan Sardá—convertint la novela en cas clínic i al novelista en professor qu'estudia científicament al malalt, que 'l disseca tant bon punt es mort per a buscar en els germens de corrupció que produiren la malaltia, el remei que pugui evitarla".

I aquí vé lo mes pernicios d' aquestes obres, perquè els seus autors al posar el bisturí en la pudridura social, s' hi rabejen com si hi trovessen gust, i presenten descarnat am tota l' asquerositat el mal repugnant, el pus fastigós i la infecció virulenta, i am l' excusa d' ensenyar tanta bruticia per a ferla aborrrir, com que prescindexen de tot espiritua- lisme, desperten en l' home les passions i el fruit educatiu queda reduit a res.

¿Com voleu que l' art verdader se desentrotlli i visqui en aquest ambient? Amb el naturalisme ecsagerat, l' art es incompatible; no mes ha pogut arrelar en la literatura, pro de aital manera, que avui les obres literaries naturalistes lo métex la novela que la producció teatral (a la forma poèti- ca no s' hi ha dexat sentir per lo matex que fuig de la rea- litat) ja no son produccions artístiques, porque pels autors realistes i sos admiradors, son un cas pràctic de ciencia po- sitivista, i pels aimants del art veritable, pels adoradors de la bellesa artística, no son més que pornografies mes o menys descarades, que si perpetuantse tinguessin de servir per a fer en el pervindre un estudi seriós de la nostra so- cietat, podria creures que vivíem, com ha dit un il-lustrat escriptor, en una casa de prostitució o en un femer.

Veus-aquí fins ont ha arribat el naturalisme ò realisme de la escola francesa, que ha trobat no pocs admiradors i adeptes en tots el paissos.

JAUME MASÓ I VALENTÍ.

(Acabarà en el nombre vinent).

CARTA OBERTA

A N-EN FRANCISCO PI I SUÑER

L' article qu' havèu publicat en el setmanari *Juventut*, nombre corresponent al 17 del present mès, i titulat "Punt d' atenció", m' ha produït tristíssim efecte per l' ateisme que hi gallejàu i pels innobles atacs que dirigíu contra lo més antic i més arrelat de nostra Pàtria, contra lo més íntim i delicat de la consciencia dels fills de la Terra Catalana.

No us calía, Sr. Pi, fer avinent als llegidors que no sou catalanista, ccm ho confessèu, puig be ho declara vostra in-

tolerancia am la Religió Catòlica. Perquè els vers catalans, els que tenim a honor l' ostentar el nom de catalanistes, els que volem a Catalunya altra volta *rica i plena* com ho era en aquells temps d' antigor i *clericalisme*, defensem i enlairem la religió i 'l patriotisme de nostres avis, avui fets escarni per quatre fulanos que al crit de llibertat apedreguen al proïsme.

Os horroritzèu de que un capellà, en una vetllada necrològica endressada al gran Verdaguer, gosés demanar un pare-nostre per l' ànima de l' insigne poeta. Senyor Pi: si no podèu aguantar un pare-nostre per l' honra i en sufragi de M. Verdaguer, que 's passà la vida amb el breviari i 'ls rosaris a la mà quan se dexava l' arpa, tampoc podrèu tolerar les iglesies i 'ls cloquers, obres mestres dels pobles que parlen nostra llengua; ni les creus i capelles que coronen nostres montanyes, perque totes signifiquen lo que vos no voleu.

Si axò no podèu sufrir, creièu-me, surtíu d' ex terror: no sou planta del país; necessitèu un ambient d' ateisme, una encontrada no illuminada ancor per l' Evangeli, ni sombrejada per la Creu de Jesús. A ne vos us convé un país, a ont no 's pensi am l' ànima ni l' altra vida, a ont l' home no tingui ideial per distingir-se de la bèstia. Ni Inglaterra, ni Alemanya, ni 'ls Estats-Units d' Amèrica, ni cap país dels avui civilisats, tenen clima apropiat per vos, perquè la nació te creenses i l' estat les respecta i practica. Pot-ser en els païssos no ecsplorats, hi escauriau; anc que no es probable, perque els exploradors d' ara i 'ls d' abans han trovat en totes les tribus fermes creencies religioses.

Si admetèu que 'l Catalanisme deu ser *el moviment de tot un poble en vers la reintegració de la seva personalitat*, no ho dubtèu pas: el tal moviment deu ferse am l' esprit religios-catòlic. Als fills de nostra Pàtria ara i en temps de Felip IV, com diem en l' imne nacional, si 'ls hi pregunten, quan lluiten am la fals ó am les armes legals i amb el trevall i 'l seny, *a ont es vostre capitá? a on es vostra bandera?* responen fermes, traguent el bon Jesús, *tot cobert amb un vel negre* en senyal de dol, que: *aqui es nostre capitá, aquesta es nostra bandera;* i es allavores quan responguèren am les sangs cremantes: *a les armes, catalans, que 'ns han declarat la guerra!*

¿Qué no volèu un borrall de religió? Doncs, no resèu, i pairèuvos de missa, perquè sens fé axò seria hipocresía; pro ¡per Deu! senyor Pi, mirèu be que en la terra catalana, la majoría, casi tot-hom, creu i pensa en cristiá. Respectèu, doncs, la opinió pública, ò sinó us diré que vostre lliberalisme es inconsecuent,

Vostre afm. S. S.

JOSEP ADROHER I GUITÓ.

23 de juliol de 1902.

LES FLORS NOVELLES (I)

(ALEGORIA)

*Era al cor de l' ivern i arrecerada
la viola gentil i perfumada
nasqué amb ullet de cel,
mes va nexa a la vida
sense escalfor ni llums en sa florida
ni càntigues de mel.*

*I obrint son tendre cor a l' esperansa
va fer vibrar un càntic d' anyoransa
a través de l' espai ple de fredor,
com complanta d' un cor qu' en sa fatiga
busca d' un altre cor la veu amiga
per que li calmi 'l flor.*

*Exa nota senzilla, dolsa i bella
cercant esbarriada una parella,
volà marges amont
per-a enfilar-se i cavalcar ardida
anelanta de vida,
d' un altre flor novella al verge front.*

*Mes un aire gelat, aire de tomba,
ses vibracions i ses olors esbomba
esbarriant l' amor d' aquell esclat:
i voreta dels marges la viola
en devades espera tota sola
d' un companyó fidel el bes alat.*

(1) Aquesta poesia fou premiada am primer accèssit en el Certàm de l' Asociación Literaria de Gerona, de l' any prop-passat.

*¡Qu' és trist l' ivern per a les flors novelles
sense les papellones, sens' abelles
per-a portar els besos d' altre flor,
sense 'ls dolços desmais de pöesia
que am suavissims llassos d' armonia
les condorm als ensomnis de l' amor!*

*I va morir la pobre violeta
arrecerada al marge, ben soleta;
l' erba seca li fou llit de dolor;
sols el mestral en sa brunzenta volta
li etjegà un cant, com estrafent l' absoluta
paorosa de la mort.*

*I ja seques despulles
fetes aquelles petitones fulles
el vent se les endüia enllà d' enllà
al peu de l' admetllé arremolinant-les
que del mestral joguines ovirant-les
d' angoxa tremolà.*

*Plè de desmais de verge mitj frissosos
es va arruxar de flors com blanquinosos
borralls de neu estesos en ses branques,
i anelant l' escalfor de nova vida
sentia en ses entranyes la punyida
d' un gel que desfullava ses flors blanques.*

*I va aguar del cel la volta blava
sentint adins glassar-se-li la sava
¡pobre arbrissó novell!
i 'l tremolor de joia i benauransa
es converti en frissansa:
la frissansa de mort que sent el vell.*

*Ja desmaiat la vida dexà caure
a borrallons de flors, anant a raure
a les urpes del vent remaleit.
Després... el cel encaputxat plorava
am llàgrimes que l' aire congelava
cubrint de neu el prat estemordit.*

*Axis finia aquell esclat de vida
migrada i denarida
com estiuet de Sant Martí enganyivol;
igual com malaltissa la donzella
que amb el desitj de viure 's mor, novella
va colltorse la flor son tronc anyivol.*

* * *

*Després el sol rönt i 'l cel de rosa
varen vestir al món la roba ermosa
del temps primaveral,
i al sentirse la terra fecondada
de flors quedà arruxada
al besoteig d' un càntic nuvial.*

*Entebiantse l' aire de la serra
de vida jova va inondar la terra
qu' al sol d' istiu après es va adormir;
i les aus barrejaven ses canturies
a l' imne que s' alsava a voladuries
i sens recordar les flors que van morir!*

*¡ Pobres, pobres floretes!
visquéreu feblement sense amorettes
amb el desitj corcat ans de granar.
¡ Qué trist va ser l' esclat de malauransa
que us feia dir: ¡ Adeu, dolsa esperansa,
als brassos teus anem ¡ ai! a espirar.*

*Ja trenarán els rossinyols canturies,
ja vindrán els aucells a voladuries
i d' are 's mofará l' esdevenir;
el blex gelat de l' enlairada serra
suävisal amoxará la terra
i sens recordar les flors que feu morir!*

*¡ Qu' és trist! en la canturia sempiterna
qu' eczala cada istiu la mare eterna
no hi trenarem ni un bes, ¡ res! ni un recort!
¡ Natura! exes tes filles primerenques
no son, no, bordissenques
perque 'ls neguis l' escalf del teu amor.*

*Axuga 'l plor que 'ls ulls t' escalda, jove,
si 't gela l' ilusió que 'l teu pit cova,
un desengany crudel:
¡ ai! d' il-lusions i flaire
evaporades a sos besos l' aire
que n' ha vistes fugir per l' ample cel.*

ANTONÍN VIVER.

PROSES

DISSONÀNCIES

I

Avui he baxat a ton jardí, i les flors i 'ls insectes m' han parlat de Tu. He vist al roser groc tot entristit perquè li robes les més hermoses poncelles. La grossa papellona d' ales virolades conex qu' envejes son cos prim i voluptuosament flectible. La esplèndida rosa de foc m' ha explicat qu' un dia, amb estrany deliri, Tu la besares, i que arrencant am tos llabis una fulla, fugires a enmirallar-te en l' aigua quieta del surtidor. L' escarbat daurat, que brunzex dintre 'l càlzer dels lliris, endevina que te 'l mires cobdiciosa. La ufanosa magnòlia diu que desitjes ésser com ella blanca i ubriagadora. Les gardènies en l' ombra tremolen quan Tu hi passes; les fas teves una a una, i sobre ton pit virginal s' assequen.

No es pas tot ignocència i joia lo que regna en ton jardí; jo hi som entrat, i les flors i 'ls insectes m' han parlat de Tu, m' han parlat, i en el cor hi he sentit una lleugera esgarri-fansa.....

II

Tu has anat al camp, i les flors i 'ls insectes t' han parlat de mi. T' han explicat l' amor que per ells i per Tu sento, les floretes groges de fulles satinades i lluentes que crexen entre l' aigua; els caballs de serp, d' ales endolades, que 's posan sobre 'ls crèxems; les campanetes blanques que s' entortolligen en els vimets; les torna-solades cantàrides i 'ls botonets morats i microscòpics que trepitjava ta planta de reina.

Mes Tu passares de llarc, sense entendre 'l seu llenguatge. Ni tan sols te 'ls mirares, ni 's desfé 'l plec desdenyós de ta boqueta tentadora.

Tu has anat al camp, i les flors i 'ls insectes t' han parlat de mi. M' ho ha dit la font que regalima dintre la fresca cova plena de molsa i de falgueres; m' ho ha dit la font am son mormuri etern; m' ho ha dit la font, i jo m' hi he quedat escoltant-la somnios de tristesa.

PRESSENTIMENT

Al finir l' ivern, en les tardes tèbies, quan les violes en-

tre 'ls arsos obren poc a poquet ses morades parpelles, i l'aire embaumat de llur perfum, acaroador i súbtil, se filtra en nostre cor fentlo somniar poesia; ¡que dolces son les mirades de les donzelles ermoses que 's troven pels curriols solitaris, caminant esllanguides!

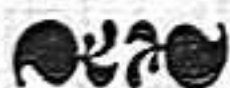
Companyes de melangia, apar que se apiaden de nosaltres, apar que comprenguin els irrealisables anels qu' ens torturen.

Jo 'ls he sentit sobre de mi, aquells esguarts plens de tendresa i delators dels estranys desitjos qu' inflen el pit d' aquelles verges. Jo 'ls he sentit sobre de mi convidant-me a comensar una amorosa història i m' he allunyat, interposant potser una eternitat entre la soptada simpatia qu' ens atreia.

¿Haurá passat frec a frec l' ànima bessona de la meva? ¿L' hauré tingut aprop l' esprit consolador de ma vida? ¿Es que no hi ha cap mà misteriosa que truqui en nostre cor en el precís instant per despertar-lo?

No ho sé; emprò sento una terrible anyoransa d' ensá que entre 'l tremolor aprensíu qu' em produex el cap-vespre, es creuá am mi, pel trist camí del cementiri, un bagul blanc covert de roses.

PRUDENCI BERTRANA.

L' ART A GIRONA

Aquesta secció de nostra Revista ha quedat en blanc massés vegades, i no volem dexarl-hi avuy, encar qu' algú s' en ressentí.

Es costum entre 'ls crítics no ocupar-se de les coses dolentes en son grau màxim, com es costum entre 'ls metjes no receptor als morts. La comparació es mes justa del que sembla perque un cuadro dolent es un veritable mort, i un crític, un veritable metje del bon gust que molts cops no servex per res ni sap lo que 's pesca, lo que fa mes justa la comparansa.

Jo no 'n soc pas de crític, ancara que critiqui; perxó opino de diferente manera; jo crec que quan se troba una cosa grandiosament dolenta s' ha de combatre am sanya, enèrgicament, com ho ferien els metjes amb un cas de còlera, de tifus ó de febre groga. Si no hi fossin a temps am receptes l' enterrerien depressa o 'l cremarien, desinfectant el lloc del succés pera evitar el contagi. Ara be, hi ha morts en l' Art

que també son perillosos, que empestifen i poden causar desgracies i cal enfonzarlos, sotarrarlos, aniquilarlos. •

Els governants que s' han recordat dels venenos, de les armes de foc i de les besties danyines, establint reglaments i dictant lleis, han dexat estar lliures als aficionats a l' art com coses inofensives. (*) Axis cada ciudadá aburrit pot perfectament, en un rato de mal humor, empastifar una tela per divertiment propi i de la familia i pot fer més, pot esposarla, posarhi la firma i fins alabarsen.

Ara be, amb un home axis, no se li pot fer res i de mal en fa.

Els que no hi entenen, la gent que viu als llims en questions d' art, solen tenir el gust pervertit i els ninots com mes mal fets millor, els obsesionen d' ecstranya manera; s' hi encanten i acaben pera savorirho de tal modo que passen despres de llarc pel devant d' una cósa bona. El que comensa axis se inutilisa per sempre, se li infecciona la visió i ja está perdut; com un atacat de *bulimia* buscará am deliri tot lo més repugnant, es parará devant dels cartelons que porten els cegos que corren per les fires venguent romansos, trobará bonics els gegants de casa la ciutat, les bugaderes que pinta en Pons-Martí i una porció de coses mes que com lo antedit no val a retreurho.

Si a l' infelis que li passa axó hagues vist sempre cuadros no mes que passables, acabaria per xisclar esglaiat quan ne veuria un de dolent i per quedarse pensatiu al trobarne un de bo. I ja estaria encarrilat per esser un home com cal.

Am l' art ningú hi te mirament, servex de joguina, sent axis que hi ha coses que passen per intangibles que no ho son de bon tros tant. A l' art totom el palpa i molts no ho fan pas am les mans netes

Ja se que 'ls drets individuals son també dignes de tenirse en compte, que la llibertat es cosa justa, qu' es precis entretenirse, qu' es pot pintar en els ratos perduts, mes val axó que fer solitaris, empro aquets mata-estones deuen tenirse ocults, deuen nexer i morir entre l' escalfor dels intims, i si pot esser que no mes els conexin el pare i la mara que tot ho perdonen

Posar al públic els fruits de les distraccions casulanes, encar que sigui per una indiscreció del que ha fet el marc que desitja lluirse, constituex sempre un atentat al bon gust, com ja havem dit, i es molesta als veins i als tranzeunts de criteri i honradès artistica.

Per les dites raons, que ja son masses, no podem dexar de senyalar amb el dit un cuadro de regulars dimensions qu' hi ha hagut esposat a can Cabrafiga, representant l' adoració dels tres Reis o cosa per l' istil. Es de lo més virulent que corre; pot malmetre 'l gust á mitja citat. Cuidado doncs.

I ara que ja están avisats, per si tornen a ensopegarhi, acabarem nostra tasca ingrata, amb un final d' efecte i molt caritatiu. Ho farem en castellà que sol anar millor.

Corramos un velo sobre los defectos del cuadro y sobre el nombre de su autor.—B. C.

(*) Parlem dels aficionats actius, del passius, Deu n' hi dó.

PARENTESSIS

Quan ja comensàvem a estar refets del susto que 'ns va donar un Sr. Bassols desde *La Lucha* am sa poesia castellana ¡pataplím! ens cau a sobre com una bomba un altra poesia, *ú lo que sea*, d' un altre Sr. Bassols, que inserta nostre volgut colega *El Deber* d' Olot, en son nombre 290.

Ai, caramba! vès qui ho havia de dir que ara 'l *Deber* volgués fer brometa. ¡Ah, traïdorot! are que és gran ja.

*Ja bressan las campanas
plorant dalt lo cloquer,
en diuhen totas ellas
ha mort en Verdaguer.*

Com qui diu ha mort en Mirambell. Pro, què 's pensen Vs. que bressen les campanes? Aquí hi ha la gracia, eh?

Que ho endevini 'l lector.

L' aymia Barcelona...

Pst! No parli d' aimies per l' amor de Deu, i menos de l' aimia Barcelona: miri que Barcelona és pubilla...

...pregona la dissort:

axís, com si fos el nunci de l' Apartement, que diuen els olotins.

I diu *la* Barcelona:

*L' estel que me llampava,
mon fill, en Cinto, es mort.*

En Cinto, com si diguéssim en *Non*, és mort. El que sembla llampat, Sr. Bassols, és V. escriguent aquets versos. Dels quals resulta que *la* Barcelona, d' aimia s' ha convertit en mare de familia ja que 'l seu fill se li ha mort. I és viuda també? és que seria ben desgraciada.

Per baix vol l' aucellada,

és allò: també volen els aucells. Sinó que 'l refrà no diu si volen per bax ò per dalt.

*...Es mut el rossinyol,
d' enuig el sol s' amaga...*

Pobres de nosaltres! Miri, Sr. Bassols, si V. ens dona aquestes noticies viurem sempre am l' ¡ai! al cor.

*Del mar empeny l' onade
un mot de pol a pol...*

Vaja, passiobé Ramonet, i procuri que 'l menjar no se li posi tan malament com se li han posat aquets versos sobre 'l paper.

Està de broma *El Deber*.

Pro ja comvé de tã en tan fer com els estudiants: el quart de *quàmquam*.

Amb axò de la poesia i dels poetes succeexen coses tan ecstranyes,

que no 'ns ha pas d' admirar que la gent senyali a n' aquets amb el dit quan passen pel carrer i 'ls enssenyi com a boits.

I a vegades no n' hi ha per menos. ¡Els hi passen unes coses pel seu cervell!.. Eczemple d' axò el trovem en un d' aquesta ciutat que desde *Lo Geronés* deia l' altre dia:

*Quan veig una caseta—que volta 'l vert
de jovenívols arbres—y alguns pallés*

¡Ai la mare, quin rodament de cap que 'ns vé!

*Me venen ganas bojas—de torná aucell
de fer niu en sas brancas—y viurhi quiet.*

¡Mare de Deu! ¡Mare de Deu! ¡I quines aficions mes ecstranyes. Mirin que axò son unes ganes ben *bojes*. ¿Creurian que 'ns agradaria veure al Sr. G. i B., (autor de la poesia), dalt d' un arbre tot arrupit i allí veurel com hi viu *ben quiet*. No faltaria sinó que instalés una curriola en una branca, i que 's fes pujar per allí l' escudella i la carn-dolla, i que 'ls ratos perduts s' entretingués fent *tiu... tiu...* Creguin que seria una curiositat digne de veures, una atracció fi de sigle; ni en Pappus quan es ficava per una setmana dintre d' una urna penjada al sostre.

Ventura que tot axò, no son mes que ganes i que aquestes ganes encare que sian *bojes* li passen tot seguit com pot veures per lo que a continuació escriu:

*Seguí 'ls camins m' agrada—que son estrets
saltant las margenadas—y turons verts
que atravessan las planas—y 'ls camps sembrats
y al riu per entre saulas—van a parar.*

Vatja, allò de convertirse amb aucell i estar *ben quiet* a dalt d' un arbre i fer *tiu... tiu...* 's veu que ja li ha passat i que are ja li agrada mes correr i saltar. Pro are no sabem am que 's deu volguer convertir... ¡Quin animal més raro deu ser aquet que salta marjenades i turons! Dèu haber de ser una especie de llagosta de potes molt grosses, o... ¿qui sap que? potser algun *mamhut* o algun altre animalot antidi-luviá. Tot hi pot cabrer dintre el tupi del Sr. G.

Pro no; lo que deu ser, es que l' autor de la poesia ò no deu saber que son axò dels turons, perque sinó ja no diria axò de que atravessen les planes i els camps sembrats, i que s' en van a parar al riu per entre saules... ¿No es vritat Sr. G?

Per lo demás si vostè ens vol creure li aconsellem una cosa pel seu be particular: No dexi aquets passeigs que acostuma a fer en *plegant de la feina* com vostè diu, perque, per la salut son molt bons i axò es avans que tot, pro no 'ns conti les seves impresions ni 'ns participi aquestes *ganes bojes* que li venen de tant en tant, perque ens fa patir de debò, i hi ha perill de que 'ls llegidors del *Geronés* per un ecsés de precaució, avisin al seu director per a que 'l vigili en previsió de que al venirli aquestes *ganes bojes* no fassi cap etzegallada.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

Se 'ns diu que *L' Enderroch* ha mort.

No gosem donarho com a cert, perquè tenim por que 'ns fassi quedar malament publicant d' aquí quatre ò cinc mesos un ecstraordinari, que valgui pels nombres que ha dextat de publicar.

Si es que ha mort, que 'l Catalanisme li perdoni tot el mal que li ha fet.

En Juli Delpont ens ha ofert, per carta particular sa valiosa col·laboració en nostra Revista.

A n-als nous subscriptors els advertim que els proporcionarem la colecció de la primera mitjanyada de VIDA pel preu d' una pesseta.

La Lliga Catalanista d' aquesta capital te forsa avensats els treballs per a obrir en favor de 'ls obrers unes classes diaries en les quals s' ensenyará Gramática, Geografia, Aritmètica i Historia. També es celebrarán conferencies populars sobre literatura, art. etc.

Desitjem que en aquets *sots feréstecs* per a la gent aimant de vida intelectual s' hi encengui el sant foc de l' entusiasme i la fam d' ideials.

En la passada edició ens descuidaren de parlar dels recordatoris que 's distribuiren en els funerals per a M. Verdagner, en quins recordatoris regalats per nostre amic en Franquet, hi figura una poesia d' aquest autor, escrita am la tendresa i sentiment a que 'ns te acostumats tan notable poeta.

Del sobrant de la suscripció que costejá els funerals esmentats se 'n celebraren misses en sufragi de l' ànima de M. Jascinto. Creiem que 'ls donadors considerarán ben interpretada llur voluntat.

En nostra Redacció darrerament s' ha rebut: varis cartells del Certam Olotí; una comunicació del Ecsm. Sr. Joan Dacosta, fent-nos a saber son nombrament de Governador Civil, i una invitació per a assistir als funerals qu' en sufragi de l' ànima de M. Jascinto Verdagner es celebraren el 17 d' aquet més a Montblanc. Donem als senyors que han sigut tan deferents d' enviarnos lo esmentat, les mes corals mercés.

Patrocinada per l' Ajuntament de Barcelona, se celebrará en dita ciutat per el vinent mes de Septiembre, una Ecsposició d' Art antic, anterior a la primera meitat del segle XIX. Ens en ocuparem en un dels vinents nombres, axís com de la representació que hi tindrà Girona que podem assegurar será lluida.

Ha mort a Barcelona el malaguanyat pintor En Baldomer Galofre. Enamorat dels colors i 'ls batements de sol dels paissatjes andalusos,

ses millors obrès foren les que interpretaren les escenes d' aquest poble.

REVISTA DE REVISTES.

Le Journal des Pyrénées-Orientales.—En el nombre de Juliol d' aquesta bonica publicació hi ha bona part del text endressada a Mossèn Verdagner. Firmat per la redacció va devanter dels altres treballs literaris un hermós article biogràfic escrit en francès, de quin traduí lo que diu en parlant de les obres de nostre malaguanyat poeta: "Un poema com "L'Atlàntida" es un tresor per un país que 'l posseex. Sos "Idilis y Cants Místics," "Flors de Maig," el "Somni de St. Joan" toquen el cor i el gurexen. El "Canigó" es una obra colosal que donaria, ella sola, renomada a un poeta, i que sobramanera ens ha encisat descriguent com descriu nostre terrer amb una puritat de llengatge verament meravellós." A continuació d' aquet treball figuren les poesies "Recorts," de Mn. Verdagner, i altres treballs en vers d' Antoni Bori, J. Ayné Rabell, M. Agustí Puyol Safont i E. P., escrits en Catalá i en Rosellonés.

Donem la mes coral enhorabona a tant important revista.

—*Catalunya Artistica*, está publicant els treballs llorejats en el seu *segón petit concurs literari*. L' autor que va obtenir el primer premi es en En Lluís Torras i Nató d' Olot. En l' últim nombre publica el retrat del jove artista de Barcelona en Sebastiá Junyer, junt amb algunes reproduccions de quadros originals del esmentat autor

—El nombre de la revista de Barcelona *Montserrat*, corresponent als mesos de Juny i Juliol es ecstraordinari, dedicat al geni de nostra Pàtria Catalana, Mossèn Verdagner. Entre altres valiosos escrits en prosa i vers, en publica de Mossèn Alcover, Botet, Costa i Llobera, Franquesa i Gomis, Riera, Ubach, Mistral, de nostre col·laborador J. Carner i una poesia inèdita del gran Poeta. La poesia d' en Carner resulta forsa original.

Ens fa molt pler, poguer recomenar a nostres llegidors tan interessant nombre.

VIDA

PUBLICACIÓ QUINZENAL DE LITERATURA I ART

Sortirà le 15 i 30 de cada mes

Preu de subscripció. Mitj any, 2'50 Pts. Se paga per avensat

NÚMERO SOLT 20 CENTIMS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: CLAVERIA 8

SE VEN A GIRONA —En les llibreteries de J. Franquet i F. Geli i

Administració d' aquet periòdic.

A BARCELONA.—En la llibreteria de A. Castells, Portaferriça 16 i Kioske "El Sol".

Tipografia d' en Masó.—Ballesterias, 33 y 35.